

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ»

кафедра філософії права та
юридичної логіки

Статус дисципліни: **обов'язкова**
Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти: магістр
Форми здобуття вищої освіти: інституційна (заочна)
Мова навчання: українська мова
Навчальний рік: 2021-2022
Форма підсумкового контролю: залік

Костицький Михайло Васильович
Посада: професор
Вчений ступінь: доктор юридичних наук, професор
Тел.: 050-311-30-15
E-mail: nkkiev1966@ukr.net
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 613
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=6NRZzLsAAAAJ&hl=uk>

Симон Юрій Сергійович
Посада: доцент
Вчений ступінь: кандидат філософських наук, доцент
Тел: 067-234-39-13
E-mail: symony@ukr.net
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, 819
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=FV6qCzIAAAAJ&hl=uk>

Консультації очні: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково-педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: електронною поштою, месенджерів і платформи Zoom,
Пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=1761>

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Філософія управління” є: формування у здобувачів вищої освіти науково-практичного підходу до управління, засвоєння концептуальних моделей сучасного публічного управління та адміністрування з подальшим застосуванням їх у практичній діяльності з метою утвердження соціальної справедливості, демократії, забезпечення прав і свобод людини, незмінного, стабільного розвитку на основі світових та європейських стандартів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Філософія управління” є:

вміння аналізувати і реалізовувати публічну політику, ефективно виконувати управлінські функції та надавати адміністративні послуги, сприяти інноваційним процесам у сфері публічного управління та адміністрування; засвоїти філософські засади та закономірності управління, що зумовлюють поведінку людей і спільнот у всіх сферах суспільного життя; опанувати знаннями, вміннями та навичками вирішення професійних завдань з обов’язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення результативності управління; формування у здобувачів вищої освіти системних та глибоких знань про об’єкт, предмет і методи філософії управління, її понятійно-категоріальний апарат; основні вітчизняні та зарубіжні школи управління, напрями, концепції управління. Крім того, в результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні підвищити рівень правової, методологічної та політичної культури; вміти визначити ціннісно-нормативні принципи аналізу різних типів управління; формувати особисту політичну і громадянську позиції.

Конкретні завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння сутності філософії управління як вищого метарівня управлінської свідомості, її специфіки і місця в системі науки,

- з’ясування генези філософії управління, її об’єкту, предмету, системи методів, основних функцій теоретичних конструкцій; розуміння ролі філософської рефлексії в засвоєні сутності управління як явища соціального і духовного буття людини, його специфіку і місце в системі культури;

- засвоєння основних положень управлінських систем щодо професійної діяльності, розуміння її найзагальніших підстав соціальної відповідальності, правових та етичних норм, пов’язаних зі сферою вирішення практичних проблем публічного управління та адміністрування;

- творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері управління, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу;

- розвиток умінь аналізу проблем європейської та євроатлантичної інтеграції, а також застосування основних управлінських та філософсько-правових категоріальних концептів для забезпечення прийняття оптимального і ефективного управлінського рішення;

- набуття вмінь виявлення основних тенденцій розвитку публічного управління та адміністрування;
- об'єднання методологічних можливостей філософського та управлінського підходів щодо актуальних проблем вдосконалення сфери публічного управління та адміністрування;
- формування навичок творчого застосовування нормативно-правових актів, згідно з міжнародними стандартами прав людини;
- розвиток умінь віднаходження сутнісних властивостей управлінських методів та їх застосування для виявлення, вирішення та попередження конфліктних ситуацій у сфері публічного управління та адміністрування.

Тривалість – 3 кредити, загальна кількість годин – 90; аудиторних годин – 12, самостійної роботи – 78

Форми та методи навчання інституційна (очна (денна), заочна); частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

Система поточного контролю: усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування); робота за індивідуальними завданнями; тестування; реферативне повідомлення; поняттєвий диктант; захист проєктів (презентацій); поняттєве вправління; групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

Система підсумкового контролю – проводиться у формі іспиту, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою цієї навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальним планом на семестр для цієї дисципліни.

Пререквізити: прикладна логіка, українське ділове мовлення, мистецтво публічного виступу, психологія управління.

Постреквізити: державне та регіональне управління, публічне адміністрування, сучасні методології науково-управлінських досліджень, концептуальні підходи теорії управління, євроінтеграція та міжнародне публічне управління, публічне адміністрування, стратегічне управління в публічній сфері.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
--------------------------------------	---

Для здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти магістра зі спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»

Загальні компетентності (ЗК):

Програмні результати навчання:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у

ПРН 1. Зрозуміло і недвозначно практичних ситуаціях.

доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

ФК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.

ФК12. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних, спеціальної техніки, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми

За результатами опанування навчальної дисципліни «Філософія управління» здобувачі набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

ФК 06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання:

ПРН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

ПРН011. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
<p>ТЕМА № 1. Філософія управління: предмет, об'єкт і завдання (2 год).</p>	<p>Лекція: онлайн. План: 1. Предмет та об'єкт філософія управління. Історико-логічний, онтологічний, гносеологічний, антропологічний аспекти предмета філософія управління. 2. Філософія управління в системі філософських та юридичних наук. 3. Основні питання та функції філософії управління.</p> <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 1.</p> <p><u>Навчальні питання до семінарського заняття:</u> 1. Предмет та об'єкт філософія управління. Історико-логічний, онтологічний, гносеологічний, антропологічний аспекти предмета філософія управління.</p>	<p>Під час лекційного заняття законспектувати основні положення лекції Т.1.</p> <p>До семінарського заняття 1 необхідно: 1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 1, представлений у мультимедійному посібнику «Філософські проблеми управління», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС 1. Оформити 3-4 міркування про місце і роль філософії та філософії управління у формуванні світогляду правника. 2. Проаналізувати співвідношення понять «світогляд» і «філософія» «філософія управління», «ідеологія», «соціальна філософія». 3. Пояснити співвідношення управління, філософії і науки. 4. Охарактеризуйте роль та функції поняття «управління» в правовій системі. Висловіть Вашу думку стосовно конкретно-історичного наповнення поняття «соціальне управління» та його співвідношення з поняттям «керування», «організація». 5. Які глобалізаційні тенденції розвитку сучасного світу обумовлюють нагальну потребу знайомства з філософією управління? 6. В чому полягає особливість визначення предмета філософії управління? 7. Розробіть схему, яка б узагальнювала і систематизувала чинники виникнення, становлення і формування філософії управління як</p>

	<p>2. Філософія управління в системі філософських та юридичних наук.</p> <p>3. Основні питання та функції філософії управління.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <p>Філософія управління є особливою формою сусп. свідомості, яка, маючи своїм об'єктом відношення «людина – управління», піднімається, з одного боку, до осмислення граничних, всезагальних основ буття людини і управління, а з іншого – створює духовні передумови, засвоєння яких допомагає людині виробити загальну мотивацію своєї життєдіяльності, піднятися до усвідомлення цілей і сенсу життя. Вивчення філософії права значною мірою сприяє фундаменталізації освіти майбутніх управлінців, їхньому розвитку як самостійно мислячих, політично не заангажованих громадян.</p> <p>За своїм статусом філософія управління являє собою комплексну, міждисциплінарну галузь наукового знання, що розвивається на межі соціальної філософії і менеджменту, а також інших наук, що досліджують світ управління в багатоманітні її проявів та зв'язків.</p> <p>Філософія управління – сукупність актуальних і потенційних філософських установок щодо</p>	<p>самостійної науки?</p> <p>8. Обґрунтуйте, для чого керівнику підрозділу, управлінцю знання філософії управління?</p> <p>9. Охарактеризувати основні функції філософії управління ?</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Охарактеризуйте роль та функції поняття «управління» в правовій системі. Висловіть Вашу думку стосовно конкретно-історичного наповнення поняття «соціальне управління» та його співвідношення з поняттям «керування», «організація».</p> <p>2. Які глобалізаційні тенденції розвитку сучасного світу обумовлюють нагальну потребу знайомства з філософськими проблемами управління?</p> <p>3. В чому полягає особливість визначення предмета філософські проблеми управління?</p> <p>4. Для чого керівнику підрозділу, управлінцю знання філософських проблем управління?</p> <p>5. Обґрунтуйте необхідність для керівника організації, підрозділу як неформального лідера сформувати власну філософію управління?</p> <p>6. Поясніть вислів Мартіна Гайдегера: "Що потрібно за теперішньої скрути: менше метафізичного, формального філософствування, а більше практичної турботи про об'єктивність думки. Водночас, менше літератури, а більше уваги до слова".</p> <p>7. Поясніть вислів Пітера Друкера: "Наші співробітники можуть бути нашою найтяжчою ношею, проте наші люди повинні бути нашою найбільшою можливістю та цінністю".</p>
--	---	---

	<p>сутності методологічних проблем управління, світоглядно-методологічне осмислення їх природи. За своєю структурою філософія управління близька до класичної соціальної філософії.</p>	
<p>Тема 3. Теоретико-методологічні засади соціального управління.</p>	<p>Лекція: онлайн. План: 1. Зміст методології філософії управління та її рівні. 2. Основні структурні компоненти методології соціального управління. Класифікація та співвідношення методів, принципів та підходів до осмислення результативності соціального управління. 3. Загальнометодологічні та специфічні принципи управлінської діяльності. <u>Навчальні питання до семінарського заняття:</u> 1. Зміст методології філософії управління та її рівні. 2. Основні структурні компоненти методології соціального управління. Класифікація та співвідношення методів, принципів та підходів до осмислення результативності соціального управління. 3. Загальнометодологічні та специфічні принципи управлінської діяльності.</p>	<p>Під час лекційного заняття законспектувати основні положення та опрацювати ключові терміни та поняття теми: “метод”, “методологія”, “парадигма”, “доктрина”, “концепція”, “принципи управління”, “методи і рівні управління”, “керування”, “соціальне управління”, “інформація”, “управлінська діяльність”, “суб’єкт і об’єкт управління”, “методологія управління”, “діалектика”, “метафізика”, “синергетика”, “герменевтика”, “принципи управління”.</p> <p><u>До семінарського заняття Т.3.необхідно:</u> Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 1, представлений у мультимедійному посібнику «Філософські проблеми управління», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб- порталі НАВС: 1. Обґрунтуйте зміст та процедуру застосування методів соціального управління. 2.В чому проявляється комплексне застосування загальнонаукових та соціальних методів пізнання? 3.В чому проявляється сутність діалектичного методу щодо управлінської діяльності? 4.Дайте характеристику антропологічного методу. 5.Охарактеризуйте метод системного аналізу і системного синтезу. 6. Як Ви розумієте слова О. Тоффлера «управлінські функції та організації стали невід’ємною частиною</p>

	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 3.</p> <p>Тези до обговорення: Методологія Філософ.управління являє собою найбільш загальний філософський рівень методології управління. Вона вкл. критичний аналіз світоглядно-методологічний джерел основних типів управління. властивості та ознаки права. Ієрархія методів та підходів до осмислення управління: філософсько-світоглядний підхід, загальнонаукові та спеціальні методи. Можливості застосування методів інших наук в рефлексії управління. Методологія філософії управління та її рівні.</p>	<p>нашого життя і кожний процес у житті людини відбувається як у певному географічному місці, так і в конкретній точці невидимої людському оку управлінської карти та системи координат»?</p> <p>7. В чому суть раціоналізації управління, висунутої М. Вебером? Поясніть свою думку відповідно до можливостей застосування його концепції (чи окремих елементів) у сучасній управлінській діяльності.</p> <p>8. Методологічні основи управління в філософії Платона.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія Аристотеля як методологічна основа класичного управління. 2. Поясніть вислів "Якщо професіоналізм і компетентність управлінських кадрів падають нижче певного допустимого рівня, то про ефективну діяльність організації не може бути мови". 3. В чому відмінність концепції управління персоналом від концепцій управління людськими ресурсами? 4. Обґрунтуйте гуманістичні засади концепції філософії управління. 5. Сформулюйте визначення та основні ознаки сучасної концепції управління персоналу? 6. Проаналізуйте особливості філософських методів та їх вплив на понятійно-категоріальний апарат курсу філософії управління. 7. Яким чином філософія з'ясовує можливості подолання відчуження людини в системі управління і бізнесу?
--	---	--

<p>Тема 4. Моделі управління: онтологічні та гносеологічні виміри. (1 год).</p>	<p><u>Навчальні питання до семінарського заняття:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онтологічний вимір феномену управління. Поняття моделі управління. Критерії типологізації управлінських систем. 2. Ліберальний тип управлінських систем. 3. Тоталітарна система управління. 4. Демократична система управління. 5. Гносеологічний вимір феномену управління <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 4.</p> <p>Тези до обговорення: Ліберальний тип управлінських систем: вільна самореалізація індивідуальних і групових соціальних суб'єктів, стихійні форми реалізації індивідуальних інтересів у виді боротьби, конкуренції, змагальності. Фактори взаємного емоційного та</p>	<p>До семінарського заняття Т.4.необхідно: Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 1, представлений у мультимедійному посібнику «Філософські проблеми управління», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб- порталі НАВС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія лідерства в управлінні та система управлінських ролей. 2. В чому проявляється єдність гносеологічного, філософського і аксіологічного аналізу проблем управління персоналом? 3. Охарактеризуйте особливості застосування методу моделювання в концепції управління людськими ресурсами. 4. Чи може управління вважатися фундаментальною властивістю об'єктивної реальності? 5. Розкрийте сутність існуючих підходів до розуміння сутності управління з позицій наявності і відсутності його цілей <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте гуманістичні засади концепції управління людськими ресурсами. 2. Поясніть вислів "Якщо професіоналізм і компетентність управлінських кадрів падають нижче допустимого рівня, то управлінський організм розвалюється як єдиний соціальний організм. 3. Охарактеризуйте метод системного аналізу і системного синтезу. 4. В чому проявляється єдність гносеологічного, філософського і аксіологічного аналізу проблем управління персоналом? 5. Охарактеризуйте метод моделювання при аналізі демократичної системи управління.
--	--	--

<p>інтелектуального “впливу”, тиску, стихійної конкуренції індивідуальних цілей, думок. Залежність реалізації й контролю виробленого рішення від самостійного прийняття відповідальності на себе найбільш зацікавленими в ньому особами.</p> <p><u>Тоталітарна система управління:</u> стабільність, надійність, визначеність, колективна сила, яка персоніфікована у конкретній особі лідера, пріоритет загально групових цілей над індивідуальними (асиміляція індивіда групою), чітка ієрархічна система керування, жорсткий поділ управлінських функцій, жорстка система контролю, висока технологізованість управлінських відносин.</p> <p>Співтворча модель управління: можливість індивідуального самовираження, створення надійних і стійких засобів керування, наявність механізмів, що забезпечують рівність можливостей усіх, забезпечення умов для позитивного саморозвитку як організації, так і кожного її члена, «перспективна рефлексія».</p>	<p>6. Проведіть та систематизуйте бібліографічний аналіз авторів, наукових шкіл та напрямків управління людськими ресурсами.</p> <p>7. Проведіть класифікацію категорій і принципів філософії управління.</p> <p>8. Схематично зобразіть основний зміст процесуального підходу щодо управління. Обґрунтуйте, що є об’єктом досліджень процесуального підходу щодо забезпечення управління організацією.</p> <p>9. Схематично зобразіть основний зміст системного підходу щодо управління. Обґрунтуйте, що є об’єктом досліджень системного підходу щодо забезпечення оптимального управління організацією.</p> <p>10. Схематично зобразіть основний зміст ситуаційного підходу щодо управління. Обґрунтуйте, що є об’єктом досліджень ситуаційного підходу щодо забезпечення оптимального управління організацією.</p>
---	--

<p>ТЕМА № 5. Антропологічний та аксіологічний дискурс управлінської діяльності (1 год).</p>	<p><u>Навчальні питання до семінарського заняття:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософсько-антропологічні аспекти управлінської діяльності. 2. Особистість та її роль в управлінні. Поняття і типологія лідерства в управлінському процесі. 3. Ціннісні характеристики управління: системний вимір. <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; Методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 5</p> <p>Тези до обговорення: Екзистенційні виміри управлінських процесів. Лідерство в управлінні, його поняття та види. Ознаки і типологія управлінських еліт. Особистісні та міжособистісні конфлікти в управлінській</p>	<p>До семінарського заняття Т.5.необхідно: Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 5, представлений у мультимедійному посібнику «Філософські проблеми управління», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб- порталі НАВС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яке значення для керівника має впевненість у собі? 2. Чи можна погодитись із наступним твердженням "Не може керувати кавалерійською бригадою той, кому здається, що в сідлі він виглядає смішно", яке належить Д. Пірсу? 3. Цінності управлінської діяльності як система. 4. Цілі управлінської діяльності та їх результативність і гуманістичний зміст. 5. Обґрунтуйте гуманістичні засади демократичної системи управління. 6. Людиномірність управління як втілення його змісту та призначення <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Людина як духовно-культурна істота є одночасно і суб'єктом і об'єктом управління. Чи може керувати людиною автомат, електронно-обчислювальна машина тощо? Проілюструйте відповідь прикладами. 2. Розмірковуючи щодо ролі особистості в управлінському процесі, проаналізуйте та прокоментуйте вислів М. Тетчер: "Я залишусь доти, доки не втомлюся. А поки я потрібна Британії, я ніколи не втомлюся". 3. Як Ви вважаєте, що більш ефективно сприятиме реалізації цілей управління: налагоджена адміністративна система чи творчі та ініціативні
---	---	--

	<p>діяльності: сутність, передумови, шляхи розв'язання. Роль інтуїції в управлінській практиці. Феномен творчості. Творчий характер управлінської діяльності.</p> <p>Мета управління та її гуманістичний зміст. Цінності управління як система. Людина як системоутворююча цінність управління як системи. Роль соціальних, духовних потреб, інтересів та загальнолюдських цінностей у визначенні пріоритетів управлінської діяльності. Ефективність та доцільність як управлінські цінності. Перспективи взаємодії антропологічного та аксіологічного дискурсу у забезпеченні практичного спрямування філософії управління.</p>	<p>працівники, які нестандартно мислять і діють?</p> <p>4. Яка роль інтуїції в управлінському процесі? Чи може процес управління спиратися на рішення, які мають не логічний, а інтуїтивний характер. Обґрунтуйте відповідь.</p> <p>5. Обґрунтуйте, які цінності управління на сучасному етапі українського державотворення є базовими, а які другорядними. Складіть таблицю основних управлінських цінностей із описом їх змістовних характеристик.</p> <p>6. Обґрунтуйте, які типи лідерів найбільш ефективно можуть керувати правоохоронною діяльністю? Складіть таблицю основних типів керівників-лідерів із описом їх змістовних характеристик. Наведіть приклади діяльності керівників Вашого підрозділу та їхніх успішних рішень, які відповідають різним типам лідерства?</p> <p>7. Схематично зобразіть основний зміст класифікації управлінських рішень за функціональним призначенням та за характером дії. Обґрунтуйте онтологічні, аксіологічні та гносеологічні аспекти підготовки і прийняття управлінського рішення в різних умовах.</p> <p>8. Розкрийте сутність специфічного принципу моральної домінанти та покажіть характерні особливості його застосування в історії, теорії та практиці управлінської діяльності. Сформулюйте основні завдання, які покликана вирішувати сучасна управлінська наука.</p> <p>9. Розкрийте сутність специфічного принципу послідовності та покажіть характерні особливості його застосування в теорії та практиці управлінської діяльності.</p> <p>10. Підготуйте і оформіть управлінське рішення з</p>
--	--	--

		ліквідації однієї з найбільш важливих управлінських проблем в діяльності підрозділу
<p>Тема 6.</p> <p>Філософські засади прийняття управлінських рішень.</p>	<p>Лекція: онлайн. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність управлінського рішення та основні етапи його прийняття. 2. Співвідношення мети і засобів в управлінському рішенні, його аксіологічно-антропологічні характеристики. 3. Поняття і типологія лідерства в управлінській діяльності. 4. Визначення моделі управління. Критерії типологізації управлінських систем. <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань до теми 6</p> <p><u>Навчальні питання до семінарського заняття:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність управлінського рішення та основні етапи його прийняття. 2. Співвідношення мети і 	<p>До семінарського заняття Т.6.необхідно:</p> <p>Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 6, представлений у мультимедійному посібнику «Філософські проблеми управління», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб- порталі НАВС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прокоментуйте соціальні та наукові наслідки застосування афоризму: "Кадри вирішують все". 2. Поясніть вислів "Не має слаборозвинутих держав, а є неефективне, належним чином неорганізоване, недосконале управління". 3. Результативність соціального управління та управлінської діяльності в контексті загальнометодологічних принципів і підходів. 4. Загальні принципи філософії управління. 5. Дайте порівняльний аналіз понять "людські ресурси", "людський потенціал", "людський фактор". <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як діяльність управлінця детермінована певними філософськими, світоглядно-методологічними методами осмислення соціального управління? 2. Які, на Вашу думку, основні зовнішні і внутрішні детермінанти визначають результативність управлінської діяльності? 3. Дайте характеристику твердження "людина як міра всіх речей" через призму різних концепцій прийняття управлінського рішення. 4. Поясніть вислів "Якщо професіоналізм і компетентність управлінських кадрів падають

	<p>засобів в управлінському рішенні, його аксіологічно-антропологічні характеристики.</p> <p>3. Роль особистості в процесі управління. Поняття і типологія лідерства в управлінській діяльності.</p> <p>4. Поняття моделі управління. Критерії типологізації управлінських систем.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <p>Вихідні передумови та світоглядно-ідейні засади прийняття управлінських рішень. Адекватність цілей і засобів в процесі підготовки та виконання управлінських рішень. Об'єктивне та суб'єктивне в процесі підготовки, прийняття та оцінки управлінських рішень. Форма і зміст управлінського рішення. Причини і наслідки управлінських рішень.</p> <p>Особливості розробки та прийняття управлінських рішень залежно від типу організаційної системи. Основні підходи до аналізу прийняття рішень. Етапи прийняття раціональних рішень. Поняття альтернативи та критеріїв прийняття управлінських рішень.</p> <p>Умови та методи розробки, прийняття та оптимізації управлінських рішень. Прийняття</p>	<p>нижче допустимого рівня, то управлінський організм розвалюється як єдиний соціальний організм.</p> <p>5. Охарактеризуйте метод системного аналізу і системного синтезу щодо аналізу оптимальності управлінських систем.</p> <p>6. Розробіть схему, яка б відображала критерії вибору при прийнятті управлінського рішення? Як прийняти рішення в умовах конфлікту цілей і цінностей? Обґрунтуйте прикладами.</p> <p>7. Розробіть таблицю, яка б узагальнювала критерії ефективності управлінського рішення в соціальній, економічній, організаційній, правовій площинах. Обґрунтуйте за допомогою схеми, що є свідченням ефективності управлінського рішення?</p> <p>8. Прокоментуйте на основі аналізу теорії і практики прийняття управлінських рішень вислів класика управлінської думки: "Уміння відмовитися від виконання несуттєвих справ є вирішальною умовою для успіху" (Е. Маккензі). Обґрунтуйте за допомогою схеми, як здійснити правильне розмежування управлінської діяльності?</p> <p>9. Як визначити, чи є рішення, яке приймається необхідним, доцільним, оптимальним? Проаналізуйте порядок підготовки, обговорення і прийняття управлінського рішення.</p> <p>10. Що більш важливо для успішності управлінського рішення – вірний задум чи чітка реалізація? Наведіть приклади управлінської діяльності, обґрунтовуючи Вашу позицію.</p>
--	---	--

	<p>управлінських рішень в умовах невизначеності. Вибір при невизначеності. Поняття і класифікація методів розробки та прийняття рішень. Методи, застосовувані на етапі діагностики проблеми і формулювання критеріїв і обмежень. Методи ситуаційного аналізу. Методи моделювання. Методи, застосовувані на етапі визначення альтернатив. Методи, застосовувані на етапі оцінки альтернатив. Методи, застосовувані на етапі вибору, реалізації рішення і оцінки результату. Колективні методи та форми вироблення рішень.</p> <p>Властивості групи та негативні ефекти прийняття рішень у групі. Методи Дельфи. Японська (кільцева) система прийняття рішень. Методи дискусії, аналогій, морфологічний метод та синектика. Метод «635» та метод модерацій. Метод «мозкового штурму» та його модифікації. Процедури виявлення узгодженого колективного рішення. Коефіцієнт конкордації.</p>	

Основні інформаційні джерела

Підручники, навчальні посібники та методичні матеріали

1. Абчук В.А., Гелих О.Я. Философия и теория управления: учебное пособие. – СПб.: Книжный Дом, 2018. 348с.
2. Адміністративний менеджмент для магістрів [Текст] : підручник / Ред.: О.М. Теліженко, С.В. Глівенко. – Суми: Університет. кн., 2019. – 871 с.
3. Актуальні проблеми філософії ХХ-ХХІ століть. Навчальний посібник. Л.: Львівська політехніка, 2021. – 288 с
4. Бех Ю.В. Філософія управління соціальними системами : монографія ; Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – 623 с.
5. Гелих О.Я. Управление и философская мысль: учеб. пособие / 3-е изд. – СПб.: Книжный Дом, 2019.
6. Герасимчук А.А., Тимошенко З.І., Шейко С.В. Філософські основи менеджменту і бізнесу : Курс лекцій : Навч. посіб. / А.А. Герасимчук, З.І. Тимошенко, С.В. Шейко ; Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу. - К. : Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 2019. – 120 с.
7. Голубкова Л.Г., Розин В.М. Философия управления. – Изд-во МГТУ, 2019. – 608с.
8. Заветний С. О. Курс лекцій з історії філософії управління: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Харківський національний технічний ун-т сільського господарства ім. Петра Василенка; Кафедра ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування", філософії і історії України. – Х. : [ХНТУСГ], 2009. – 319 с.
9. Катренко, А. В. Прийняття рішень: теорія та практика [Текст]: підручник / А. В. Катренко, В. В. Пасічник ; за ред. В.В. Пасічника. – Львів : Новий Світ-2000, 2022. – 447 с.
10. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін-т". – Вид. 3-те, доп. і переробл. - Х. : НТУ "ХПІ", 2018. – 524 с.
11. Маршев В.И. История управленческой мысли: Уч. для вузов по экон. спец. / В.И. Маршев: Моск. гос. ун-т им. М.В.Ломоносова, экон. Ф-т. - М.: Инфра-М, 2014. - 739 с.
12. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування. – Х. : ХНАУ, 2018. – 278 с.
13. Практикум з державного управління: Навч. посібник // Київ. регіон. центр АПН України; Під заг. ред. Н.Р. Нижник, О.Д.Крупчана - К.: - 2000р. 217с.
14. Сердюк О.Д. Теорія та практика менеджменту: Навч. посіб. – К.: ВД "Професіонал", 2018. –414 с.
15. Современное управление: Энциклопедический справочник / Амер. Ассоц. Упр.; Под ред. докторов, профессоров Д.Н. Карпухина, Б.З. Мильнера. В 2 т. - М.: «Издатцентр»,1997. –Т.1. – 584 с.

16. Теорія управління в органах внутрішніх справ: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 884 с.
17. Щедровицкий Г.П. Методология и философия об управленческой деятельности: Основные понятия и принципы: Курс лекций / Г.П. Щедровицкий. - М.: Путь, 2013. - 284 с.

Інформаційні ресурси

18. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>
19. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
20. Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
21. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
22. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>
23. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
24. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>
25. Російська державна бібліотека <http://www.rsl.ru/>
26. Сайт “Бібліотека юриста” <http://www.lawbook.by.ru/>
27. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>
28. Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclg.gov.ua/>
29. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
30. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
31. Додаткові філософські ресурси комп'ютерної мережі INTERNET (<http://www.epistemelinks.com/link/PhiLink.html>).
32. Електронний ресурс / Режим доступу : Independent View: <http://www.i-view.com.ua>.
33. Мультимедійний підручник з філософських проблем управління / колектив розробників. – К. : НАВС, 2014.
34. Перелік основних довідників тематичних ресурсів з філософії у комп'ютерній мережі INTERNET (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
35. Посилання “The Perseus Project: An Evolving Digital Library on Ancient Greece” (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
36. Посилання “Exploring Plato’s Dialogues”, а також сервер “Philosophy in Cyberspace” (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
37. Центр знань по правам человека / Режим доступа : <http://www.humanrights.gov.ua>
38. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).

- 39.Перелік основних довідників тематичних ресурсів з філософії у комп'ютерній мережі INTERNET (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
- 40.Додаткові філософські ресурси комп'ютерної мережі INTERNET (<http://www.epistemelinks.com/link/PhiLink.html>).
- 41.Посилання “The Perseus Project: An Evolving Digital Library on Ancient Greece” (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
- 42.Посилання “Exploring Plato’s Dialogues”, а також сервер “Philosophy in Cyberspace” (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
43. (<http://philosophy.allru.net/pervo.html>).
- 44.Посилання на сервер “Philosophy in Cyberspace” (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, сутність людини, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах.

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Політика щодо термінів виконання та перескладання: - умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування:

передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи. Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі:

усне опитування

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (системність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність)

тощо);
практичні завдання

- уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем;
- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)							Підсумкови й контроль	Підсумков а кількість
Max 60%							екзамен	балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Самостійна робота	40 %	100 %
10	7	10	6	7	10	10		

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня

75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники:

_____ **Віталій КРАВЕЦЬ**
 _____ **Юрій СИМОН**
 _____ **Роман ШЕВЧУК**

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ
 протокол від 16 вересня 2021 року, № 2

Завідувач кафедри філософії права
 та юридичної логіки

_____ **Дмитро АНДРЕЄВ**
 (підпис)

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p><i>участь в роботі впродовж семестру / залік - 60/40</i></p> <p>Система оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Національної академії внутрішніх справ.</p> <p>Методи усного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, усні заліки (при відпрацюванні пропущеного матеріалу).</p> <p>Фронтальний контроль: на питання викладача при порівняно невеликому обсязі матеріалу короткі відповіді дають багато здобувачів групи. Ця форма контролю дозволяє вдало поєднати перевірку з завданнями повторення і закріплення пройденого матеріалу, викликаючи підвищену активність групи. Викладач ставить питання перед усією групою, щоб в обговоренні цих питань брали участь всі студенти.</p> <p>Індивідуальний контроль: застосовується для ґрунтовного знайомства викладача із знаннями, вміннями і навичками окремих здобувачів, що для відповіді звичайно викликаються до усної доповіді із питань, які виносились на обговорення, хоча не виключається відповідь здобувача і з місця.</p> <p>Метод самоконтролю – самостійний пошук помилок, вміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз, усвідомлено регулювати власну навчальну діяльність, удосконалювати її, запобігати помилкам і неточностям.</p> <p>Тестова перевірка знань – завдання закритої форми із запропонованими відповідями.</p>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>(не передбачено)</i>
Семінарські заняття	<i>під час проведення семінарів здобувачі працюють у такому форматі:</i>

<p>Семінарські заняття</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостійне вивчення за завданням викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наочним оформленням матеріалу у вигляді реферату, доповіді або повідомлення; - участь в розгорнутій бесіді, обговоренні рефератів і творчих робіт, коментоване читання, вирішення завдань (в залежності від мети семінарського заняття); - самостійне опрацювання рекомендованої літератури, ретельне конспектування, продумування відповідей на додаткові питання. <p>Усна відповідь оцінюється – максимально 5 балів. Самостійна робота (оцінюється конспект підготовки до семінарських занять та філософський глосарій) – 5 балів. Тестові завдання оцінюються в 5 бальній системі. Індивідуальна робота – 5 балів. У підсумку визначається середній бал успішності студента, який множиться на коефіцієнт вагомості 12 (5 x 12 = 60 балів).</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p><i>під час проведення практичних занять здобувачі працюють у такому форматі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розв’язання задач, запропонованих у практикумі, вирішення практичних завдань, самостійне вивчення за завданням викладача окремих питань і тем курсу з наочним оформленням матеріалу у вигляді презентації, доповіді або повідомлення; - участь у рольовій грі, розгорнутій бесіді за модельною ситуацією, обговоренні презентацій і творчих робіт, коментоване читання текстів першоджерел (в залежності від мети практичного заняття); - засвоєння та опрацювання логічних методів оцінювання доказових матеріалів, ознайомлення з логічними основами кваліфікаційних методик; - самостійне опрацювання технології застосування логічних засобів, вивчення рекомендованої літератури та ретельне конспектування першоджерел, формулювання та обґрунтування відповідей на додаткові питання. <p>Усна відповідь оцінюється – максимально 5 балів. Самостійна робота (оцінюється конспект підготовки до семінарських занять та філософський глосарій) – 5 балів. Тестові завдання оцінюються в 5 бальній системі. Індивідуальна робота – 5 балів. У підсумку визначається середній бал успішності студента, який множиться на коефіцієнт вагомості 12 (5 x 12 = 60 балів).</p>

Умови допуску до підсумкового контролю

за умови виконання визначеного науково-педагогічним працівником обсягу, активна робота під час семінарських та практичних занять, проходження тестового контролю з кожної теми.